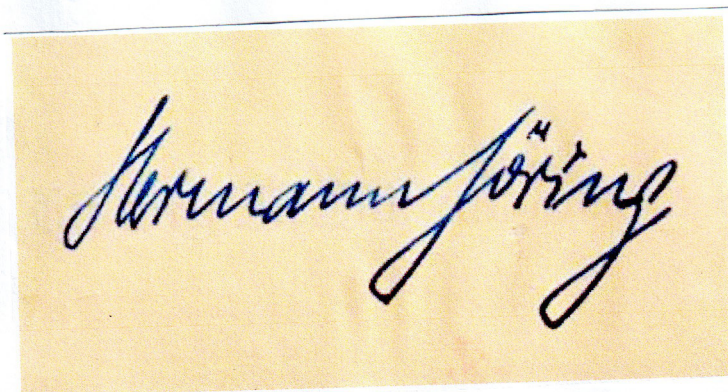
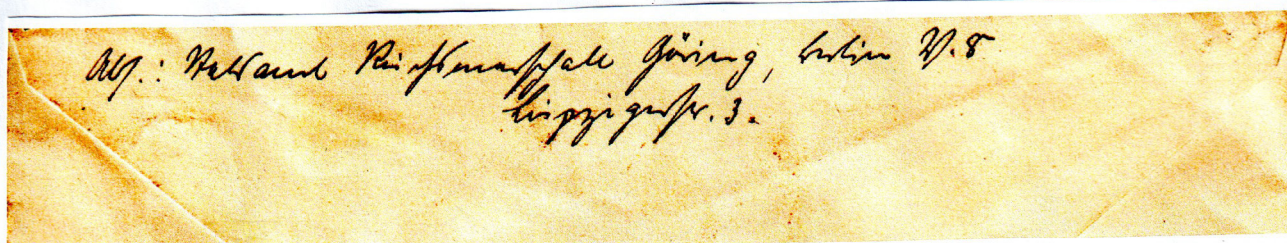
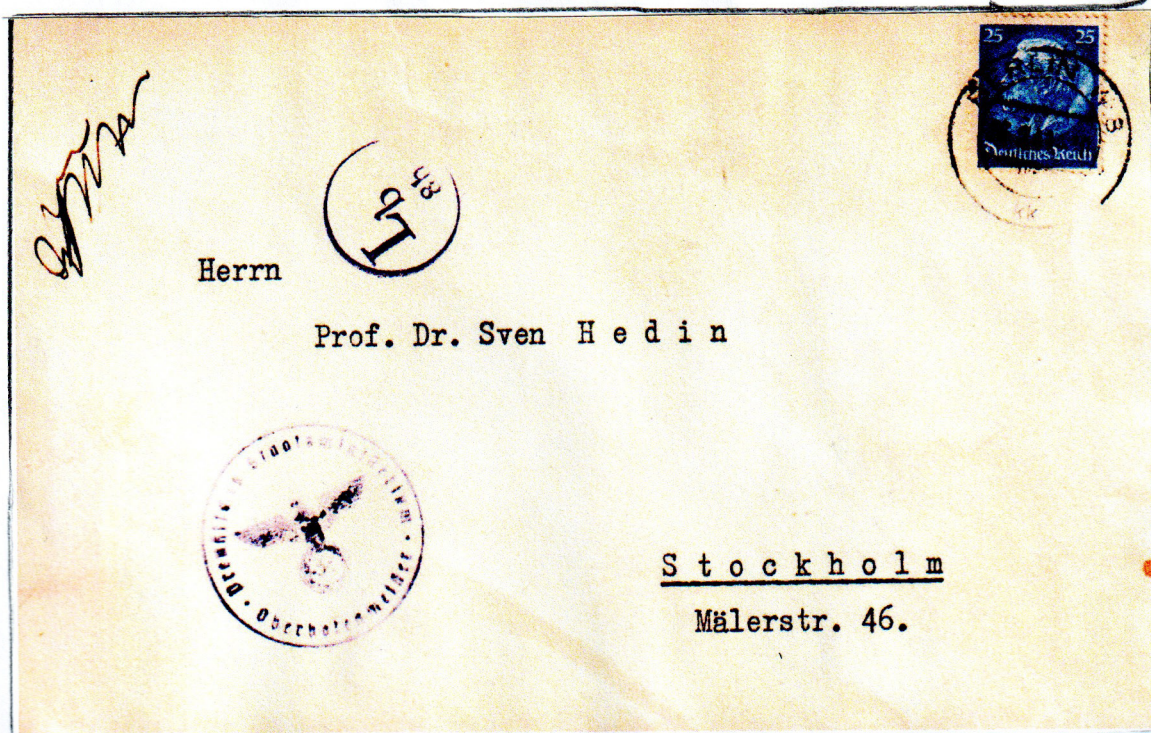

ADRESSAT – AVSÄNDARE

S. Karlsson

Här följer en fortsättning på samma tema som presenterades i MPT 91 / 2022 och i MPT 96 / 2024.

Kurirbrev poststämplat "BERLIN W8 26.2.41" till Sven Hedin, STOCKHOLM / Sverige.

Avsändare är Herman Göring. Försändelsen har passerat postcensuren för tjänste-post och bär en passerstämpel "Lb" samt tjänstestämpel "PREUSISCHE STAATS – MINISTERIUM OBERBOTENMEISTER".

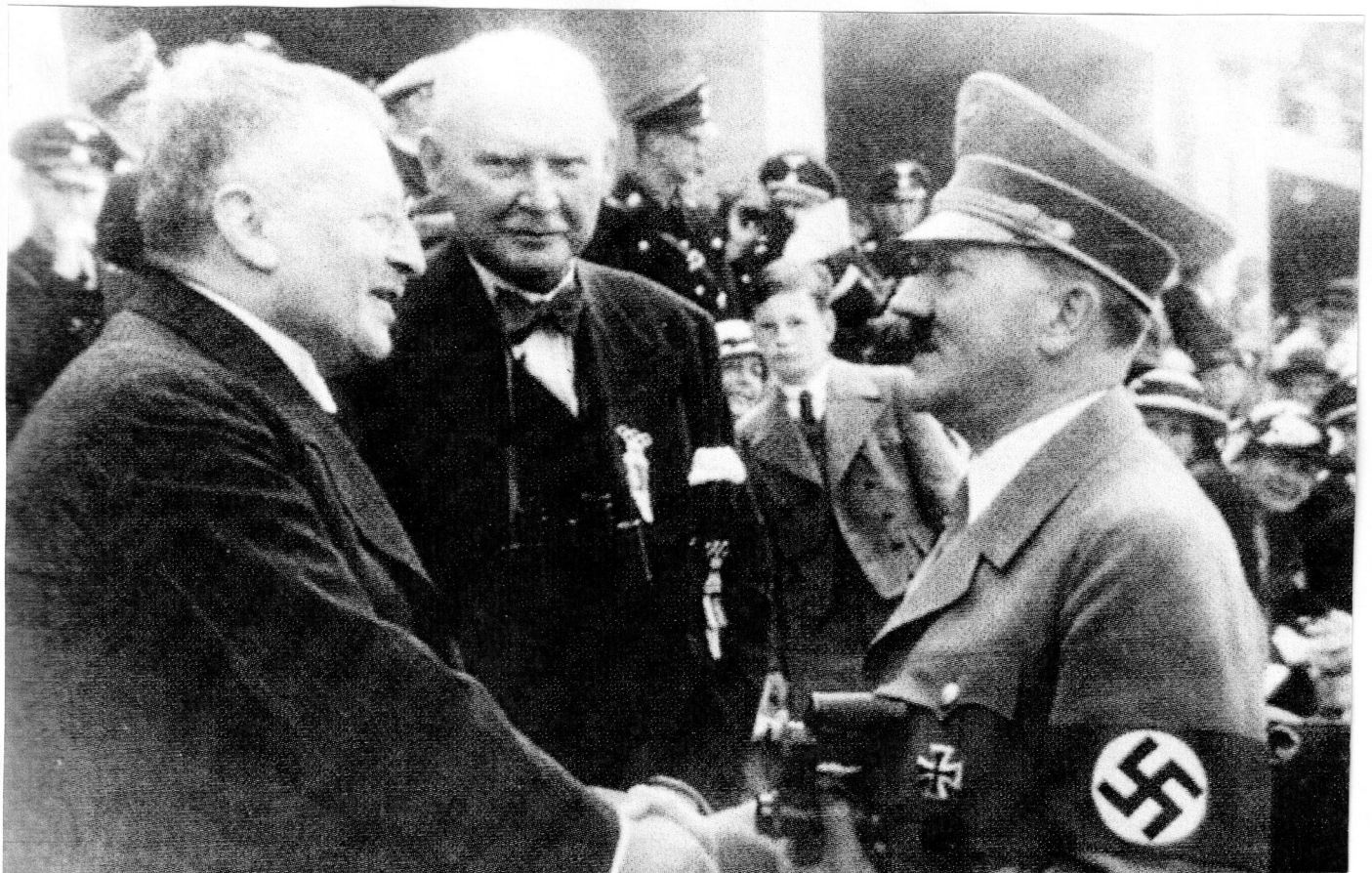
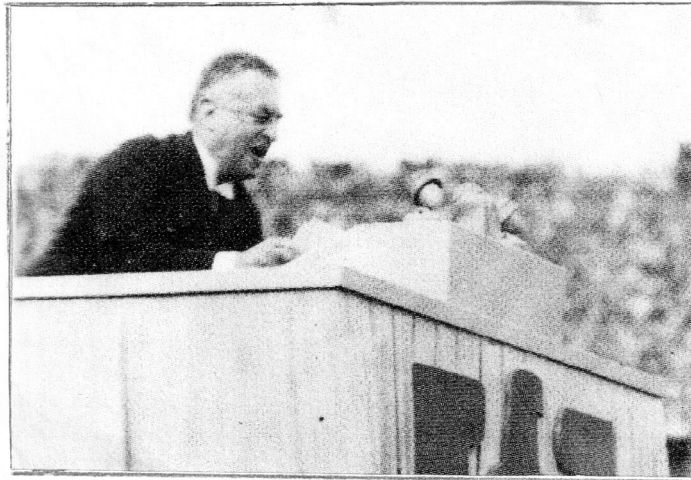

Sven Hedin är Sveriges störste äventyrare någonsin.

Han satt i både Svenska Akademien och Vetenskapsakademien.

Han tilldelades många ordnar och hedersmedaljer. Universitet över hela Europa dränkte honom i hedersdoktorat

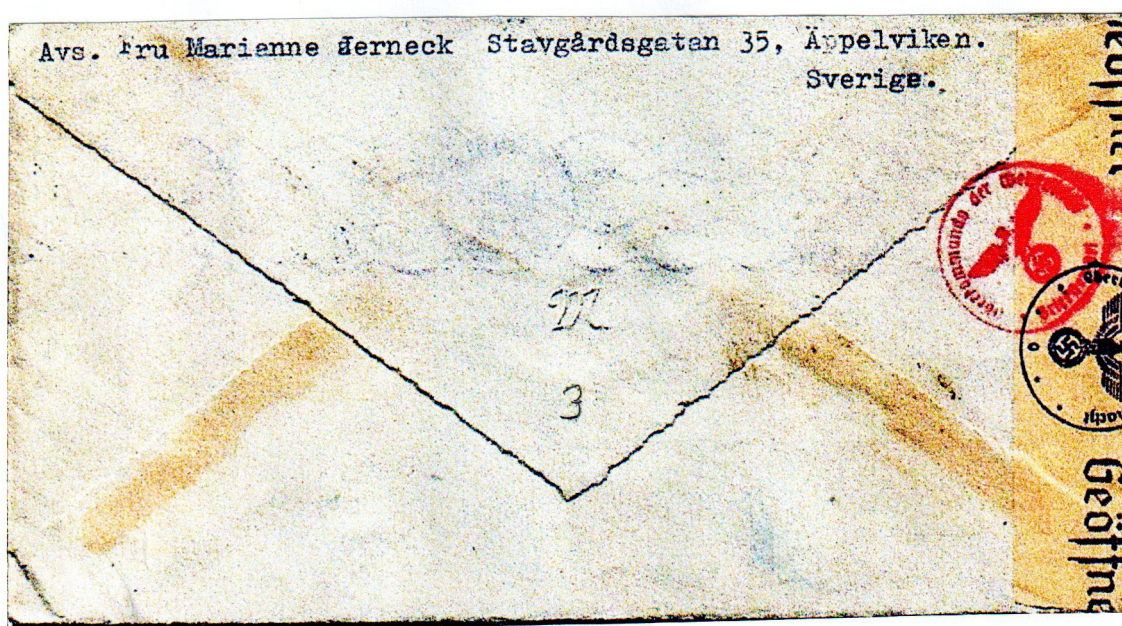
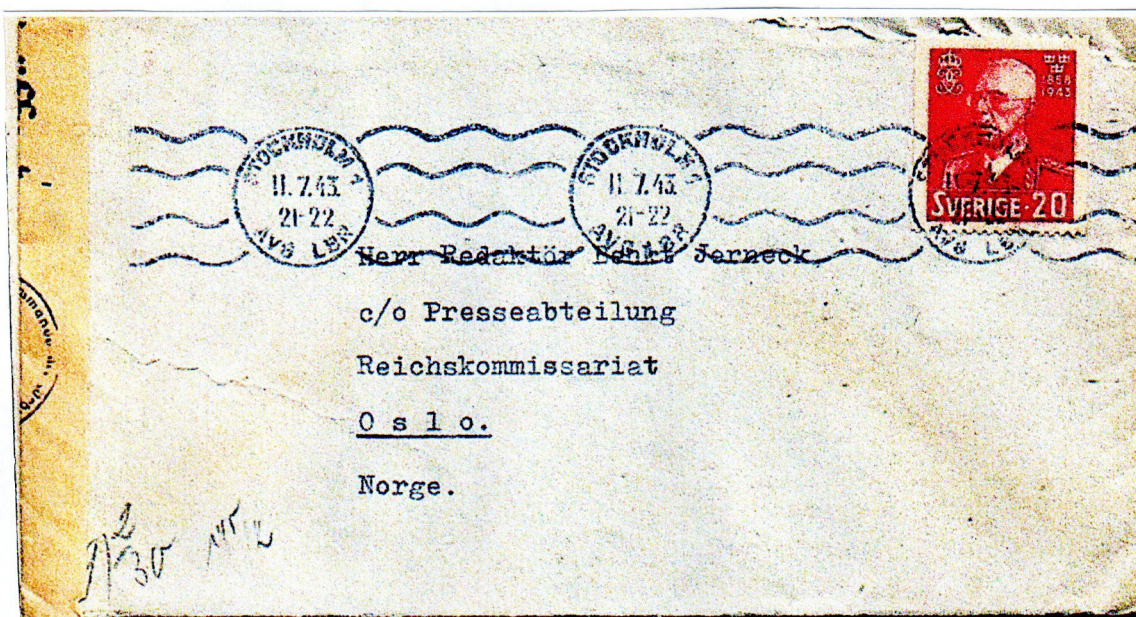
Hans beundran för Hitler och aldrig sviktande stöd för Tyskland under andra världskriget berövade vapenskölden all glans och fick så småningom hjälteglorian att slockna. Sven Hedin var mannen som alltid hittade rätt i geografin men ständigt gick vilse i politiken

Hitler tackar Sven Hedin för hans tal vid Olympiska Spelen i Berlin 1936

Journalist Benkt Jerneck

Brev från STOCKHOLM / Sverige till OSLO / Norge den 11.7.43.
Adressat är journalisten Benkt Jerneck, vilken 1942 arbetade på uppdrag för
Tidningarnas Telegrambyrå i Oslo.
1943 blev han utvisad från Norge. Försändelsen har censurerats i Oslo.
Kuvertets kortsida bär censurförslutning (OV1.1) och röd censurstämpel (OP1.3)
samt handskrivna censurkoder.

Benkt Jerneck

Benkt Jerneck eller **Bengt Jerneck** (født 1917, død 2001^[1])

var en svensk journalist. Han var redaktør i *Expressen* og *Dagens Nyheter*. Fra 1960 var han diplomat ved ambassaden i København og årene 1979-1983 var han generalkonsul i Berlin.^[2]

Han var svoger av diplomaten David John Edward Ratford som

blant annet var britisk ambassadør i Norge.^[3]

Benkt Jerneck

Født	1917
Død	2001
Beskjeftigelse	Redaktør, diplomat, journalist
Nasjonalitet	Sverige
Utmerkelser	Haakon VIIIs Frihetsmedalje (1946)

Han kom til Norge sommeren 1942 på oppdrag for Tidningarnas Telegrambyrå og var sammen med Dag Sandström en av få svenske journalister i det okkuperte Norge. Hver gang han var på besøk i Stockholm rapporterte han fra Norge til den norske legasjonen. Jerneck rapporterte usensurert fra Norge til han ble utvist i 1943, telefonsamtalene til Sverige ble avlyttet. Han fikk ved en tilfeldighet være til stede ved rettssaken mot fem nordmenn som ble dømt til døden. Jerneck beskrev Josef Terboven som en lydig og samvittighetsløs administrator. Ifølge Jerneck gjorde han det han mente var nødvendig. Han var overbevist om at det han gjorde var riktig, uansett hvilke lidelser han påførte andre. Jerneck opplevde tyskerne i Norge som veldisiplinerte og uten den ondskapen han så hos Gestapo og i Rinnan-banden. Jerneck anså Vidkun Quisling som en narr og nikkedukke for okkupasjonsmakten. Quisling av slo intervju med Jerneck.^[4] Jerneck intervjuet ekspedisjonssjef Sigmund Feyling i Kirkedepartementet etter deportasjonen av jødene og der uttalte Feyling: «Det er en stor lykke for jødene at de nå kan samles på ett sted, slik som de så lenge har ønsket. Det kan kanskje i øyeblikket synes å være et grusomt skritt, men en dag vil jødene takke oss.»^[5]

Høsten 1942 skrev han om deportasjonen av jødene fra Norge og avdekket at Wilhelm Wagner var den ansvarlige tjenestemann på tysk side.^[6]

Han ble tildelt Haakon VIIIs frihetsmedalje i 1946.^[7] Jerneck vitnet ved det norske rettsoppgjøret etter krigen.^[8]

Vem var Tomas Bata?

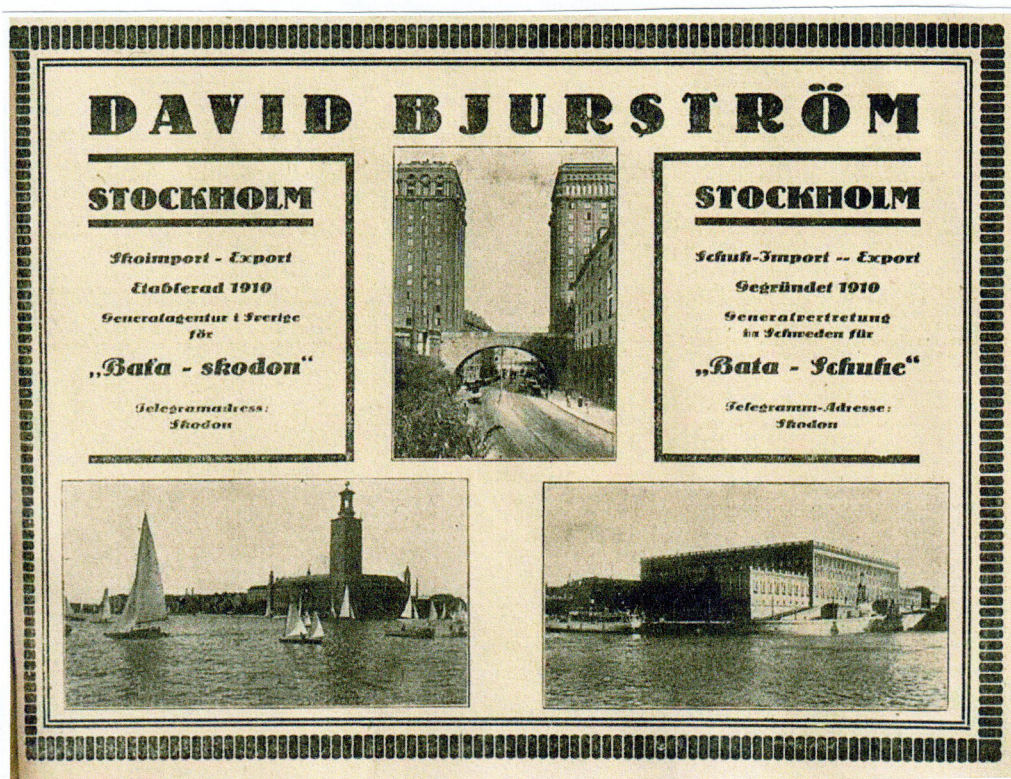
Avsändare:
AB BATA
Klarabergsgatan 40
Stockholm
Sverige

POSTUTVÄXLING MED UTLANDET / SOVJETUNIONEN

Flygpostförsändelse, rek och Express från STOCKHOLM den 11.12.40 till MOSKVA den 14.12.40 (ank.stpl på kuvertets baksida) frankerat med 1,50 kr (andra viktsklass). Utrikes brevporto 50 öre, rek 20 öre, flyg 20 öre express 60 öre. Postvägen har varit flyg från Bromma via Riga till Moskva. Kuvertets baksida bär svensk valutakontroll, oblat "Valutakontroll Postverket".

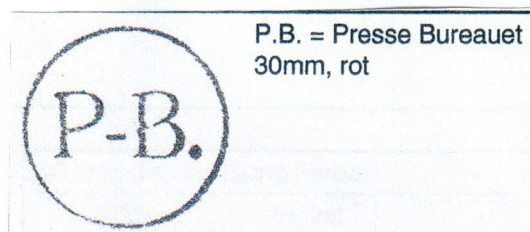
Tjeckoslovak ("Selfmademan"), entreprenör, visionär, skokung.
Grundare av skoföretaget BATA.

Sedan 1918 har han etablerat sina butiker i flera dussintal länder runt om i världen.
I Sverige bildades på 1930-talet "Svenska Skodon Aktiebolaget Bata" och på på
1940-talet "Handelsaktiebolaget Bata" samt på 1960 / 70-talet skoproduktionsbolaget
"OSCARIA" i Örebro.

Brev från Centralfängelset LÅNGHOLMEN Stockholm till Vridslöselille
Straffeanstalt Danmark

FÖRSÄNDELSE I RETUR

Trycksak, tidningsbanderoll med tidningen "UR PRESSEN" från STOCKHOLM den 24.9.43 till GLOSTRUP/Danmark. Försändelsen har i Danmark granskats av "Udenrigsministeriets Pressebureau/Tryksagskontrollen".

Den 9.12.41 infördes i Danmark en speciell politisk kontroll av trycksaker och tidningar, och från 1.2.43 underkastades samtliga svenska tidningar en sträng kontroll. Efter den 29.8.43 var det totalt införselförbud av svenska tidningar. Denna försändelse gick i retur med anmärkningen "Indførsel forbudt/RETOUR". Försändelsen borde redan ha stoppats i Stockholm (PCA 1).

Adressat och avsändare samt tidningens antityska journalistik väcker en del funderingar.

»Historiens väldigaste uppgift.» I hela historien har det aldrig funnits en uppgift så väldig som den vi nu ha för händer.» Orden är president Roosevelts, och man finner dem i det budskap han nu riktat till Förenta Staternas kongress. De fälldes i sådant sammanhang att de kan syfta redan på det krig som nu föres, det stycke av själva striden som återstår, men det är fullt tillåtet att tänka sig, att presidenten även hade efterkrigsvärldens planering i tankarna. Han kom nämligen så småningom in på detta omfattande kapitel och talade om syftet: att göra slut på världsaggressionen och bygga en varaktig grundval för de internationella förbindelserna. — — —

Roosevelts budskap når kongressen under en period, då Storbritanniens premiärminister i över en månad vistats på den amerikanska kontinenten. Förhållandet är faktiskt unikt; det skulle ha varit en märkvärdighet under fredsförhållanden, och under ett krig är det ännu märkvärdigare. Detta »de rörliga premiärministrarnas krig» är åtminstone så tillvida enastående, att det gör ett ytterligt »modernt» intryck. De moderna kommunikationerna möjliggör personliga överläggningar i en omfattning som förr var okänd.

Den närmaste förklaringen till Churchills senaste långvariga Amerika-vistelse är naturligtvis Mussolinis fall och Italiens kapitulation. Har tidigare någon undran hysts, så fick den sitt svar den 8 sept., när vapenstilleståndet tillkännagavs. Hela gången av detta ärende och de invecklade förhandlingar, som förts sedan första veckan i aug., har givetvis gjort en nära kontakt mellan krigsledningarna alldeles nödvändig. Churchill anlände till Kanada den 10 aug. Då hade Badoglio redan gjort sina första fredstrevare genom neutrala maktens bemedling. Den 17 aug. anlände — som man kanske minns — ett antal mystiska italienare till Lissabon. Från den 17 aug. till den 3 sept. fortgick förhandlingarna i en mångfald faser, som förvisso krävde stor politisk omsorg och noggranna överenskommelser mellan de allierade.

Emellertid har också många andra ärenden trängts på föredragningslistan. En genomgång av vad som sagts i tal eller kommunicéer från Quebec och Washington sedan en dryg månad tillbaka visar att särskilt förhållandet till Ryssland måste ha vållat bryderi. Omkring den 20 aug. be-

14 sönd. efter Trefaldighet

★

*Kommen till mig I alla,
som sliten och ären utslitna!*

kymrade man sig för ambassadörerna Litvinovs och Majskijs plötsliga hemkallande till Moskva. Den 25 aug. förklarade Roosevelt i ett tal inför kanadensiska parlamentet, att de allierade »vägrade att låta sig söndras», och att man i Quebec diskuterat efterkrigsvärlden. Detta till trots yrkade välinformerade brittiska tidningar ett par dagar senare på upptagande av snara förhandlingar med Sovjet just om — efterkrigsvärlden. Den 28 aug. meddelades från London, att Stalin antagit inbjudan till ryskt deltagande i en konferens med England och USA, och den 4 sept. förklarades, att överenskommelse träffats om ett brittiskt-ryskt-amerikanskt utrikesministermöte. Molotov, Eden och Hull skulle komma att mötas; enligt vissa färiska uppgifter skulle först nu, i mitten av sept., datum för denna konferens vara fixerat.

Det är lätt att förstå, att förhandlingarna innan man kom så långt varit ganska ömtåliga. Först inbjöds givetvis Stalin själv. Då han avböjde, blev det bestämt, att ett utrikesministermöte skulle förbereda frågorna till det framtida möte mellan regeringscheferna, som dock måste komma.

Av stor principiell betydelse var det beslut som fattades ungefär samtidigt: bildandet av en kommitté för att handlägga problem i samband med operationerna i Medelhavet. I denna kommitté skulle nämligen ingå en rysk ledamot. Därmed hade erkänts, att Ryssland borde ha ett ord med i laget efter de rent brittisk-amerikanska segrarna över Italien. Beslutet var prejudicerande. Västmakterna bör nu äga motsvarande rätt att delta i de politiska beslut, som kan följa av Sovjets segrar på östfronten.

Lägger man härtil alla de meddelanden som utsläppts från Quebec och Washington om viktiga beslut rörande kriget i Fjärran Östern — inte minst upprättandet av ett kommando för operationerna mot Japan och utnämningen av en brittisk chef, lord Louis Mountbatten, för detta kommando — är det lätt att

Stalin och kyrkan. Att Stalin mottagit tre av den ortodoxa kyrkans dignitärer och därvid förklarat sig icke ha något att invända mot sammankallandet av en biskopskonklav för utseende av patriark över Moskva, hör onekligen till de märkligaste händelserna under den senaste tiden, skriver Eskils-Kur. Överallt frågar man sig vad som är meningen. Innebär det inträffade en frontförändring, eller är det bara gest och propaganda?

Många mena, att det är bäst att icke tillmäta det inträffade alltför stor betydelse. Man bör vänta och se. Men även om man gör det, kan man redan nu icke komma förbi det faktum, att den sovjetryske diktatorn inför all världen erkänt kyrkans och kristendomens berättigande. Detta är i och för sig något av en omvälvning, och den blir icke mindre märklig när man betänker, att den inträffat kort efter den icke mindre märkliga åtgärden att upplösa Komintern. Det skulle vara orätt att icke acceptera detta bevis som uttryck för Sovjets åstundan att närma sig västerlandet. De kunna icke vara enbart taktik. Stalin kan nämligen, på grund av den situation, vari kriget försatt honom, svårligen göra ett i dag och något annat i morgon. Han har, av allt att döma, över huvud taget inga möjligheter att återvända till det gamla utan att utsätta hela den ryska organismen för en påfrestning, som den icke skulle kunna utstå efter allt vad den genomgått under dessa år.

Kanske blir då till sist resultatet att västerlandet mot sin vilja tvingas att grundligt revidera sin inställning mot Ryssland.

förstå, att det måste ha varit arbetsfyllda veckor i Quebec och Washington, och att de två krigsledarna då och då med viss undran och bävan sökt överblicka, vilka världsomspännande följder deras beslut kan få och måste få.

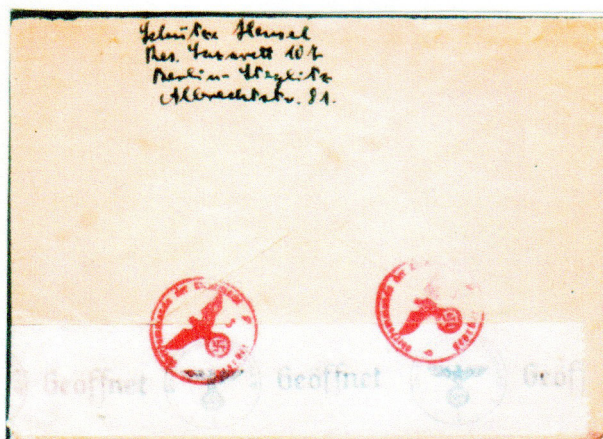
Överväger man allt detta är man färdig att ge mr Roosevelt rätt i hans starka ord i budskapet till kongressen. Är det inte »historiens väldigaste uppgift» så måste det i varje fall vara en av historiens väldigaste uppgifter, som lagts på de två herrarnas skuldror.

Sv. Mbl.

England önskar ej att småstaterna skola uppgå i större territoriella enheter. »Varje hot mot västra eller norra Europa måste allvarligt beröra oss.»

Fältpost / Tyskland till Deutsche Handelskammer Stockholm (Spioncentral)

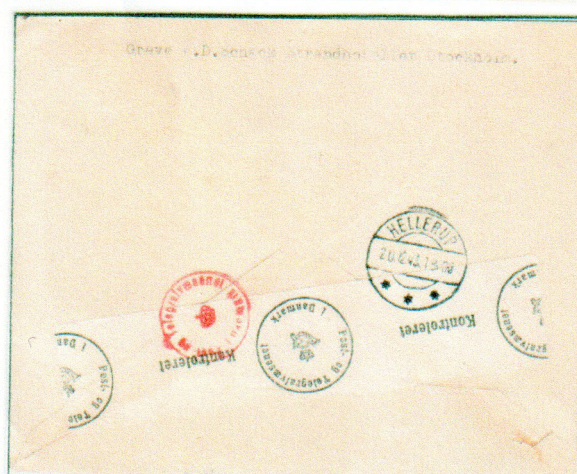

POSTUTVÄXLING TYSKLAND – SVERIGE

Brev, fältpost från BERLIN – STEGLITZ/Tyskland den 3.6.42 till "Deutsche Handelskammer" Nybrokajen 7 STOCKHOLM/Sverige. Försändelsen har en "Briefstempel Feldpost Reserve – Lazarett 107 Berlin- Steglitz". Kuvertets baksida bär tysk censur vid ABP-Berlin och framsidan har tyska hanskrivna censurkoder, vilka anger att försändelsen innehåller ett brevark samt ett foto. Under perioden 15.4.42 – 15.5.45 granskades all inkommande post från Tyskland vid PCA 1/ Stockholm. Postadressen Nybrokajen 7 samt Nybrokajen 9 (Hotel Strand) var speciellt intressanta för Säkerhetstjänsten på grund av underättseverksamhet.

Brev från "Strand Hotel", Nybrokajen 9, Stockholm (Spioncentral) till Danmark

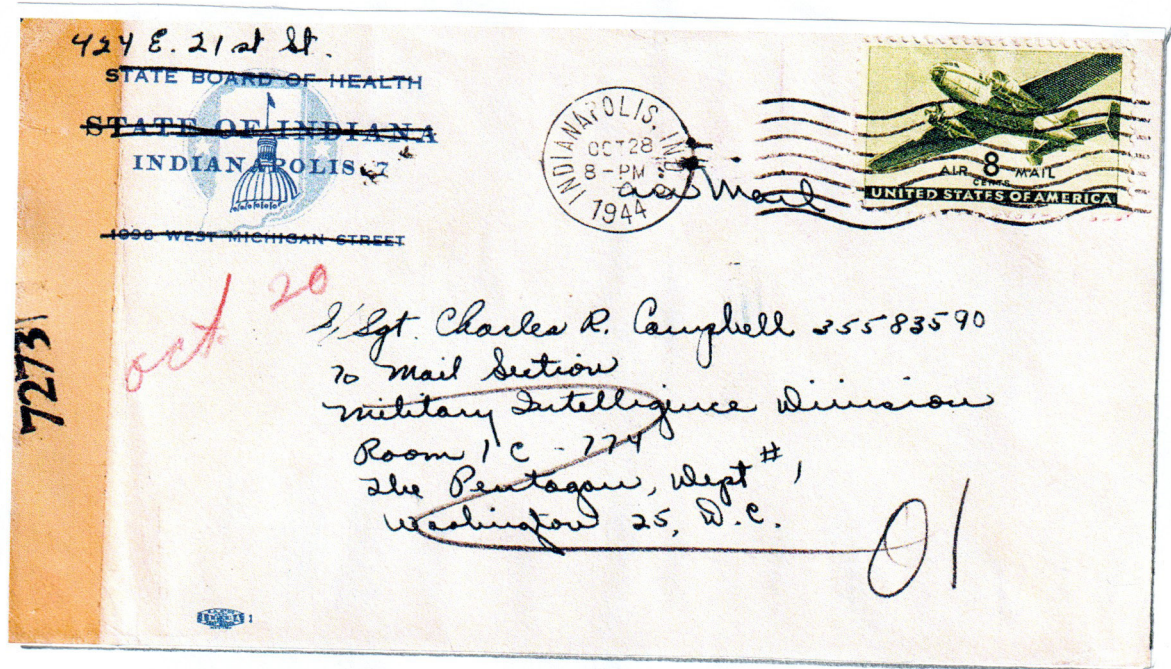
PCA 1 / HOTELLPOST

Flygpostförsändelse express från STOCKHOLM den 18.12.43 till KÖBENHAMN / HELLERUP/Danmark den 20.12.43.

STJ:s förordnande om kontroll av post till och från hotell och pensionat skulle ske i spaningssyfte för att underlätta sökandet efter misstänkta personer. Under kriget var Stockholm en stor spioncentral och hotell som Grand, Strand och Reisen var de mest dubiösa. Denna kontroll vid PCA 1 utfördes under perioden 30.1.42 till 15.10.44

Amerikanska nödlandare i Sverige 1944-45

INTERNERINGSPOST

Flygpostbrev från INDIANAPOLIS / USA till "c/o Mail Section Pentagon WASHINGTON" den 28.10.44 med amerikansk postcensur "EXAMINED BY / 7273" i New York. Försändelsen är till en amerikansk flygare "S/Sgt C.R. Campbell" den 20.6.44, vilken nödlandade med planet "MISTAAH CHICK" på flygplatsen utanför HALMSTAD. Besättningen klarade sig och internerades och arbetade med underhåll och reparationer av allierade nödlandade flygplan på "F 7" (Såtenäs) och "F 1" (Västreaås). De amerikanska besättningarna kunde få sin post via Amerikanska Legationen i Stockholm. Denna post undgick svensk postkontroll. Detta var en avvikelse från bestämmelserna. Kuvertet bär en handskriven notering "01", vilken återkommer på samtliga försändelser av denna typ

1944

92. 1944-06-20   B-24J   HK-U   MISTAH CHICK
Halmstad   42-100146   USAAF 389BG, 567BS, Hethel, Stn 114
1/Lt R.I. Leslie (P) INT, 1/Lt R.E. Williams (CP) INT, 2/Lt J.T. Ryan (N) INT, 2/Lt V.A. Iavecchia (B) INT, T/Sgt R.H. Rumery (RO) INT, T/Sgt G.E. Rake (TTG) INT, S/Sgt N.E. Park (BTG) INT, S/Sgt D.B. Hudspeth (RWG) INT, S/Sgt E.R. Garner (LWG) INT, S/Sgt C.R. Campbell (TG) INT, Major J.D. Young (pass) INT

1/Lt Ralph Leslie, pilot i flygplan 42-100146, träffades av luftvärnseld över Pölitz. Han blev kvar i formationen fram tills en kraftig bränsleläcka vid motor nr 3 och 4 upptäcktes av besättningen. Lt Leslie ropade upp gruppleddaren men fick ingen kontakt via radion. 1/Lt L.E. West som flög flygplan 42-109792, som ledde den andra sektionen, besvarade anropet och Leslie meddelade att han hade för avsikt att flyga till Sverige. Lt West såg även från sin position att MISTAH CHICK läckte bränsle. Planet observerades en sista gång klockan 10.03, ungefär tio minuter efter att det lämnat for-

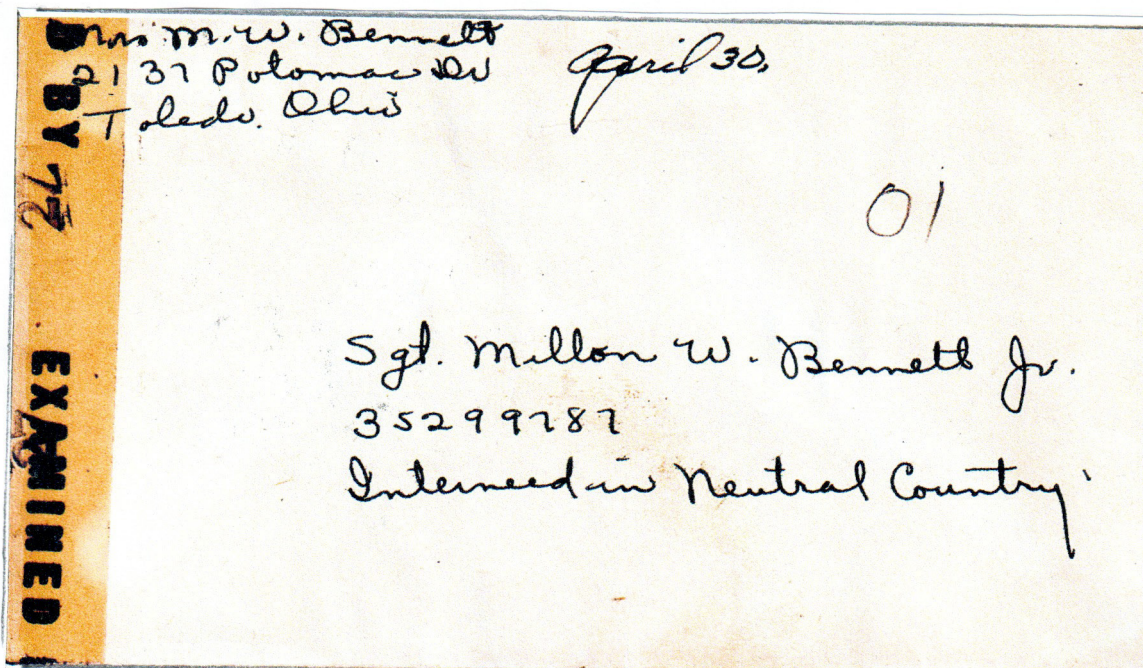
mationen med kurs mot Sverige. (MACR 5924)

Klockan 10.39 (LT) buklandade planet på flygplatsen vid Halmstad och skadades svårt. Det fick senare demonteras och såldes 1945 som skrot.

Besättningen internerades under ett antal månader medan passageraren Major Young avreste till England redan den 9 augusti. Young var flygläkare och i ett brev från amerikanska legationen (Militärattachén) till svenska UD daterat den 8 augusti, framhölls att Young inte borde interneras eftersom han inte hade stridande uppdrag. Redan följande dag kunde han via Bromma flyga till England.

En B-24H kraschade vid Hellerups gård utanför Falkenberg efter anfall mot Harburg där planet träffats av luftvärnseld. Åtta man hoppade med fallskärm medan två man var kvar i planet när det havererade. Båda klarade sig med endast mindre blessyrer!

INTERNERINGSPOST

Brev från USA till nödlandad flygare i Sverige.

Enligt bestämmelserna skulle all post till och från internerad utländsk personal passera svensk censur. Det fanns fall där försändelserna undgick denna granskning. De amerikanska flygarna som nödlandade i Sverige kunde få sin post via Amerikanska Legationen. Adressen på sådana försändelser var "INTERNED IN NEUTRAL COUNTRY".

Adressaten nödlandade vid HELLERUPS GÅRD / Falkenberg den 17.1.45
Besättningen internerades i Falun och Västerås.